

UDC (УДК) 331.5
JEL Classification: J23

Подолька Анатолій Миколайович,

доктор юридичних наук, професор,
професор кафедри правознавства
Центральноукраїнського інституту ПрАТ «ВНЗ «МАУП»
(Кропивницький, Україна)
e-mail: tdp413@ukr.net
ORCID ID: 0000-0001-9439-1919

Колісніченко Роман Миколайович,

доктор політичних наук,
доцент кафедри правознавства
Центральноукраїнського інституту ПрАТ «ВНЗ «МАУП»,
(Кропивницький, Україна)
e-mail: Rmki7@ukr.net
ORCID ID: 0000-0003-2418-402X

Сюр Наталія Вікторівна,

кандидат юридичних наук,
доцент кафедри правознавства
Центральноукраїнського інституту ПрАТ «ВНЗ «МАУП»
(Кропивницький, Україна)
e-mail: syurnataliya@gmail.com
ORCID ID: 0000-0002-9551-7744

Гора Альона Валеріївна,

кандидат економічних наук,
доцент кафедри економіки та управління персоналом
Центральноукраїнського інституту ПрАТ «ВНЗ «МАУП»
(Кропивницький, Україна)
e-mail: alenagora2507@gmail.com
ORCID ID: 0000-0003-4608-3836

ЕКОНОМІКО-ПРАВОВІ ТА ПСИХОЛОГІЧНІ УМОВИ ПРОФЕСІЙНОЇ САМОРЕАЛІЗАЦІЇ МОЛОДІ В УКРАЇНІ

Анотація. Досліджено законодавчі акти, які регулюють зайнятість і правові умови професійної самореалізації молоді, що є основою для забезпечення підвищення рівня зайнятості молоді. Визначено, як молодіжна політика та молодіжна робота створюють умови для самореалізації та психологічної адаптації молоді в процесі працевлаштування. Вказано, що важливим механізмом в активізації процесу самореалізації молоді є волонтерська діяльність і сприяння розвитку молодіжного підприємництва.

Ключові поняття: зайнятість молоді, професійна самореалізація, волонтерська діяльність, молодіжна політика, молодіжне підприємництво.

Podolyaka Anatoly,

Doctor of Law, Professor,
Professor of the Department of Law, Central Ukrainian Institute
of PJSC «Interregional Academy of Personnel Management»
(Kropyvnytsky, Ukraine)
e-mail: tdp413@ukr.net
ORCID ID: 0000-0001-9439-1919

Kolisnichenko Roman,

Doctor of Political Science,
Associate Professor of the Department of Law, Central Ukrainian Institute
of PJSC «Interregional Academy of Personnel Management»
(Kropyvnytsky, Ukraine)
e-mail: Rmki7@ukr.net
ORCID ID: 0000-0003-2418-402X

Syur Nataliya,

PhD (Law),
Associate Professor of the Department of Law, Central Ukrainian Institute
of PJSC «Interregional Academy of Personnel Management»
(Kropyvnytsky, Ukraine)
e-mail: syurnataliya@gmail.com
ORCID ID: 0000-0002-9551-7744

Hora Alona,

PhD (Economic),
Associate Professor of the Department
of Economics and Personnel Management, Central Ukrainian Institute
of PJSC «Interregional Academy of Personnel Management»
(Kropyvnytsky, Ukraine)
e-mail: alenagora2507@gmail.com
ORCID ID: 0000-0003-4608-3836

ECONOMIC AND LEGAL AND PSYCHOLOGICAL CONDITIONS OF PROFESSIONAL SELF-REALIZATION OF YOUTH IN UKRAINE

Abstract. The article notes that young people are the most mobile part of society, due to their active search for their place in life and lack of strong economic and social ties, and that young people are the most vulnerable category in the labor market, without work experience. The reason for this is the gap between theoretical training in vocational schools and the requirements of practical activities.

The main legislative acts regulating employment and economic and legal conditions of professional self-realization of youth are analyzed, which is the basis for ensuring the increase of youth employment. It is determined that the normative component of organizational and methodological support for increasing the level of youth employment is represented by the legislation that regulates the issue of work with youth in Ukraine. These are the main legislative acts, orders of the Cabinet of Ministers, strategies and concepts that contain basic guidelines for the development of youth and youth policy and national programs governing youth employment, their professional self-realization, etc.

The author reveals how youth policy and youth work create conditions for self-realization and psychological adaptation of young people in the process of entering the labor market. The article emphasizes that large-scale program and educational events in the field of youth work and work on strategic initiatives have been launched in Ukraine, which in the future may include a definition of the concept of «youth work».

It is noted that an important mechanism for young people in achieving positive changes in society and intensifying the process of self-realization of young people is volunteering and promoting the development of youth entrepreneurship. The author analyzes that young people involved in volunteering believe that it complements formal education by teaching soft skills that are necessary for the labor market. It is noted that the main sources of funding for youth work in terms of their professional self-realization are state budgets, local government budgets and international donors.

Key concepts: youth employment, professional self-realization, volunteer activity, youth policy, youth entrepreneurship

DOI 10.32518/2617-4162-2021-4-155-163

Вступ

Одним із основних і пріоритетних завдань держави є забезпечення гідного рівня працевлаштування молоді, її самореалізації як особи-

стої, так і професійної та зменшення рівня їх виїзду закордон. Адже саме молодь є найбільш мобільною частиною суспільства, що обумовлено її активним пошуком свого місця в житті

та відсутністю міцних економічних і соціальних зв'язків (відсутній виробничий досвід і кваліфікація, зазвичай немає власного житла і майна, у більшості випадків – відповідальності за сім'ю тощо). Водночас саме молодь є найуразливішою категорією на ринку праці, без досвіду роботи. Причиною цього є розрив між теоретичною підготовкою в професійних навчальних закладах і вимогами практичної діяльності, що ускладнює можливості працевлаштування випускників, зниження їх професійної та особистої самореалізації, призводить до зниження її конкурентоспроможного трудового потенціалу, недовикористання трудових ресурсів, а в довгостроковій перспективі – до деградації і знецінення трудового потенціалу, наслідком чого є зростання рівня молодіжного безробіття.

Проблему зайнятості молоді в Україні досліджували такі вчені, як О. В. Абашина, Д. П. Богиня, Т. Буда, О. А. Грішнова, В. Л. Кравченко, А. О. Левченко, Е. М. Лібанова, О. В. Ягірська, О. О. Яременко. Питання самореалізації особистості з психологічного погляду в своїх працях порушували К. Абульханова-Славська, Л. Антропова, Л. Божович, Л. Виготський, Л. Коган, А. Петровський, С. Рубінштейн та ін.

Метою статті є визначення основних економіко-правових умов, що впливають на

професійну самореалізацію молоді, підвищення рівня її зайнятості, з'ясування основних психологічних бар'єрів на шляху ефективної професійної самореалізації.

1. Економіко-правові умови регулювання зайнятості та професійної самореалізації молоді

Дуже важливим методом державного регулювання є певні способи впливу держави на зайнятість молоді та загалом на глобальну інфраструктуру ринку праці в різноманітних секторах економіки. Саме там, де використовується праця молоді. Державне регулювання має на меті створення максимально сприятливих умов для ефективного функціонування та налагодження продуктивної зайнятості молоді. Нормативною складовою організаційно-методичного забезпечення підвищення рівня якості зайнятості молоді є законодавство, що регламентує питання роботи з молоддю в Україні. Це основні законодавчі акти, розпорядження КМУ, стратегії і концепції, що містять базові вказівки щодо розвитку молодіжної сфери та молодіжної політики та національні програми, що регулюють зайнятість молоді, їх професійну самореалізацію, молодіжну політику, документи щодо молодіжної політики тощо (табл.).

Таблиця

Основні закони та нормативні документи, які регулюють професійну самореалізацію молоді та її зайнятість в Україні

Назва	Гарантії стосовно професійної самореалізації молоді
1	2
Конституція України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР [8]	«Ст. 43 гарантує право кожного громадянина України на працю і підкреслює, що держава повинна створювати умови для беззаперечного здійснення громадянами свого права на працю» [8]. «Ст. 46 стверджує, що «громадяни мають право на соціальний захист у разі ... безробіття з незалежних від них обставин», тобто гарантує захист молоді з боку держави» [8].
Кодекс законів про працю України від 20.03.1991 №871-12 [7]	«Регулює трудові відносини працівників підприємств, установ, організацій незалежно від форм власності, виду діяльності і галузевої належності. Так само осіб, що працюють за трудовим договором. Водночас гарантії зайнятості, охорони праці, праці молоді, жінок, осіб з інвалідністю надаються в порядку, що передбачений законодавством про працю. У Кодексі законодавчо закріплюються гарантовані зобов'язання держави щодо надання першого робочого місця та встановлюється термін не менше двох років» [7].
Закон України «Про зайнятість населення» від 05.07.2012 № 5067-VI [4]	Цей Закон гарантує «дотримання державою певних обов'язків, що стосуються зайнятості громадян, які мають потребу в соціальному захисті і не мають можливості конкурувати на ринку праці. Це насамперед стосується молоді, яка нещодавно закінчила або припинила навчання у навчальних закладах, або завершила професійну підготовку чи перепідготовку, звільнилася із військової або альтернативної (невійськової) служби. Також це стосується дітей-сиріт та дітей, які позбавлені батьківського піклування, та осіб,

Продовження таблиці

1	2
	<p>яким вже виповнилося 15 років і які відповідно до чинного законодавства приймаються на роботу» [4].</p> <p>«Ст. 26 врегулює стимули для працевлаштування громадян, які недостатньо конкурентоспроможні на ринку праці. Стаття гарантує щомісячні компенсації витрат відповідно до єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування. Також передбачає компенсацію для молоді, яка має статус безробітного, за направленням відповідного територіального органу, що реалізує державну політику у сфері зайнятості населення» [4].</p> <p>«Ст. 28 закріплює державну підтримку молодих працівників, залучених до роботи в селах і селищах. З метою залучення до роботи за відповідною професією (спеціальністю) в селах і селищах молодому працівнику, який уклав трудовий договір на строк не менш як три роки з підприємствами, установами та організаціями, що розташовані у таких населених пунктах, надається житло на строк його роботи та одноразова адресна допомога у десятикратному розмірі мінімальної заробітної плати за рахунок коштів Державного бюджету України у порядку та за переліком професій (спеціальностей), затверджених Кабінетом Міністрів України. У разі якщо молодий працівник пропрацює в такому населеному пункті не менше десяти років, житло передається йому у власність» [4].</p> <p>«Ст. 29 закріплює право студентів вищих та учнів професійно-технічних навчальних закладів, що здобули професію (кваліфікацію) за освітньо-кваліфікаційним рівнем «кваліфікований робітник», «молодший спеціаліст», «бакалавр», «спеціаліст» та продовжують навчатися на наступному освітньо-кваліфікаційному рівні, проходити стажування не більше ніж на 6 місяців за професією (спеціальністю), за якою здобувається освіта, на підприємствах, в установах та організаціях незалежно від форми власності, виду діяльності та господарювання, на умовах, визначених договором про стажування у вільний від навчання час» [4].</p>
<p>Закон України «Про сприяння соціальному становленню та розвитку молоді в Україні» від 05.02.1993 № 2998-ХІІ [6]</p>	<p>«Узаконюється обов'язок держави на забезпечення працездатної молоді першим робочим місцем на строк не менше двох років після закінчення або припинення навчання у навчальних закладах; передбачається створення певної квоти робочих місць для працевлаштування молоді» [6].</p> <p>«Законом врегульовані питання про гарантію зайнятості молоді, створення та реалізацію різноманітних державних програм підготовки молоді до підприємницької діяльності, забезпечення працевлаштування, надання необхідних інформаційних чи консультативних послуг» [6].</p> <p>«Законом визначені обов'язки органів місцевого самоврядування, які мають право встановлювати пільгову плату за реєстрацію молодіжних підприємств, повинні організувати різноманітні програми підготовки чи перепідготовки молоді, яка починає займатися підприємницькою діяльністю» [6].</p>
<p>Розпорядження КМУ від 27.08.2010 1726-р «Про підвищення рівня працевлаштування випускників вищих навчальних закладів» [12]</p>	<p>«Мета документа полягає у забезпеченні реалізації права на роботу випускників ЗВО та організації роботи підрозділів сприяння у працевлаштуванні випускників таких навчальних закладів» [12].</p>
<p>Постанова КМУ від 16.01.2013 № 20 «Про затвердження Порядку укладення договору про стажування студентів закладів вищої освіти та учнів закладів професійної (професійно-технічної) освіти на підприємствах, в</p>	<p>«Метою документа є визначення певного порядку проходження стажування студентами ЗВО та учнями закладів професійної (професійно-технічної) освіти на виробництві. Також він встановлює певну процедуру оформлення документів на таке стажування» [9].</p>

Закінчення таблиці

1	2
установах та організаціях і Типової форми договору про стажування студентів закладів вищої освіти та учнів закладів професійної (професійно-технічної) освіти на підприємствах, в установах та організаціях» [9]	
Про затвердження Типового положення про молодіжний центр праці. Постанова Кабінету Міністрів України від 24.01.2001 № 40 [10]	У положенні зафіксовано «принципи профорієнтаційної роботи серед молоді, сприяння працевлаштуванню та зайнятості; стандартизовано інформацію з питань працевлаштування молоді, дослідження та аналізу ситуації на ринку праці, регламентовано види діяльності молодіжних організацій, визначені напрями роботи центрів науково-технічної та художньої творчості, проведення культурно-освітніх заходів для молоді» [10].
Закон України «Про основні засади молодіжної політики» від 27.04.2021 № 1414 [5]	«Законом гарантовані головні принципи формування та розвитку ефективної молодіжної політики, участі молоді у створенні та розвитку інфраструктури молодіжної роботи, закладено засади державного фінансування молодіжних центрів та молодіжних проєктів» [5].
«Національна молодіжна стратегія до 2030 року» затверджена Указом Президента України від 12.03.2021 № 94/2021 [11]	«Метою документа є гарантування додаткових можливостей для становлення, розвитку та підвищення рівня конкурентоспроможності молоді, введення стандартів реалізації конституційних прав і свобод, обґрунтування впровадження у молодіжному середовищі здорового способу життя, визначення актуальності та необхідності підтримки ініціатив та активності молодих громадян у різноманітних сферах життєдіяльності суспільства та держави» [11].
Державна цільова соціальна програма «Молодь України» на 2021–2025 роки затверджена постановою Кабінету Міністрів України від 02.06.2021 № 579 [2]	«Завдання та заходи Програми спрямовані на розвиток молоді та знищення бар'єрів для всіх груп молоді, незалежно від статі, віку, місця проживання, психологічних і фізичних здібностей, інвалідності та інших ознак в усіх сферах життєдіяльності. Щоб вона не була прямо чи опосередковано виключена із суспільства та мала можливість реалізувати в Україні свій потенціал» [2].

Унаслідок регулярного реформування структур управління молодіжною політикою, що діють у регіоні, організаційно-правові зміни в секторі набули майже безперервного характеру. Крім того, недавніми роками розробники політики дедалі частіше прагнуть відокремити процес формування політики від її впровадження, реалізації та фінансування.

Державною установою, що відповідальна за роботу з молоддю в Україні, є Міністерство молоді та спорту.

Правове регулювання зайнятості молоді, різностороннього впливу на зниження рівня молодіжного безробіття, збереження балансу на ринку праці, забезпечення гідного соціального захисту безробітної молоді, підвищення їхнього професійного рівня та особистого розвитку має бути закладено в меті взаємоузгоджених і пов'язаних між собою законів та нормативних актів.

2. Молодіжна політика та молодіжна робота як засіб створення умов для самореалізації молоді

Унаслідок регулярного реформування структур управління молодіжною політикою, що діють у регіоні, організаційно-правові зміни в секторі набули майже безперервного характеру. Крім того, недавніми роками розробники політики дедалі частіше прагнуть відокремити процес формування політики від її впровадження, реалізації та фінансування. В Україні для вказаних цілей створено Державне агентство розвитку молоді та громадянського суспільства, яке було засноване у січні та скасовано у березні 2020 р. Завдяки зростанню інтересу до роботи з молоддю на європейському рівні нові ініціативи в цій галузі почали з'являтися і в тих країнах, де досі чіткого визначення зазначеної діяльності не існувало. В Україні також розпочато серію широкомасштабних

програмних та освітніх заходів у сфері роботи з молоддю і роботу над стратегічними ініціативами, що у перспективі можуть містити визначення поняття «робота з молоддю». Такі ініціативи стануть важливим кроком на шляху до уточнення тієї ролі, яку покликана робота з молоддю зіграти в колективних зусиллях фахівців та неурядових організацій (НУО), які займаються цією діяльністю. Загалом робота з молоддю не отримала офіційного визнання, і професійний статус молодіжних працівників визначається окремими організаціями й інститутами самостійно.

Із 2014 р. Міністерство молоді та спорту України спільно з Програмою розвитку ООН проводить масштабну національну програму «Молодіжний працівник», у межах якої фахівці з роботи із молоддю можуть отримати всю необхідну підготовку. Так, наприклад, роботою з молоддю там займаються соціологи, викладачі та соціальні працівники, які з огляду на свою освіту не мають необхідних навичок і кваліфікації. В Україні діє програма «Молодіжний працівник», випускники якої одержують відповідні дипломи, проте визнання їхнього статусу залишається під наглядом окремих організацій та установ (UNDP Ukraine 2020).

3. Волонтерська діяльність

Важливо, щоб молоді люди запрошувалися до участі у волонтерській діяльності, оскільки вони є одними з головних амбасадорів соціальних змін, що забезпечують енергію, креативні ідеї і рішучість у створенні інновацій та реформ. Одним із важливих і дедалі популярніших механізмів для молодих людей у досягненні позитивних змін в суспільстві й активізації процесу самореалізації молоді є волонтерство, яке набуває дедалі більшого значення як механізм залучення молодих людей у глобальний світ і сталий розвиток людського потенціалу. В Україні волонтерська діяльність регулюється Законом України «Про волонтерську діяльність» [3].

Розвиток волонтерського руху в Україні має декілька напрямів:

1. Традиційний: обмін невеликими групами молодих добровольців, які мають на меті взаємообмін власною культурою (мовою, традиціями, історією, досвідом з окремих видів професійної чи суспільної діяльності) та отримання аналогічних знань та досвіду тієї країни, до якої за домовленістю виїжджає на певний час волонтер; надання можливості навчатися для молоді, розвиваючи нелінійні риси взаємозв'язку та отримуючи можливість служити суспільству. Основи такої волонтерської діяльності розробляються Європейським комітетом

міжурядового співробітництва в молодіжній галузі і зазвичай застосовуються крупними міжнародними волонтерськими організаціями на кшталт Корпусу Миру США в Україні.

2. Добровільна та безумовно безкоштовна робота волонтерів у громадських та неприбуткових організаціях, яка має на меті допомогу різноманітним категоріям населення у різноманітних галузях діяльності, навчання чи потенційному розвитку. Такий вид волонтерської діяльності сприяє тому, що волонтери отримують більше можливостей для творчої та соціальної самореалізації та саморозвитку.

3. Добровільна допомога (систематична чи епізодична) державним установам у впровадженні соціальної політики: допомога освітнім програмам та закладам у навчально-виховній роботі, сприяння діяльності закладів соціального забезпечення в роботі з людьми із особливими потребами та з людьми похилого віку.

4. Волонтерська діяльність як результат власного творчого саморозвитку бажання навчати тих, хто прагне, тому, що сам волонтер добре знає чи вміє. Водночас такі знання і вміння не завжди є професійними надбаннями добровільного помічника.

5. Педагогічно-спрямована волонтерська діяльність як інструмент розвитку особистості, соціалізації та духовного становлення молоді. Цей напрям використовується зазвичай у дитячих і молодіжних програмах, які використовують суспільно корисну діяльність при центрах соціальних служб для молоді.

Важливою ознакою, характерною волонтерському рухові, що має часто стихійний розвиток у різних установах, організаціях та об'єднаннях в Україні, є привернення до добровільної діяльності молоді віком від п'ятнадцяти до тридцяти п'яти років. Так само залучаються волонтери до різноманітних форм соціальної допомоги дітям, людям похилого віку, особам з інвалідністю або багатодітним сім'ям, що забезпечує вільну траєкторію саморозвитку особистості в діяльності та у спілкуванні в соціумі і культурному розвитку. За умови більш детального аналізу складових цього процесу, простежується така закономірність, що молоді волонтери, завдяки своїй соціальній діяльності, отримують сенсожиттєві орієнтири, опановують мистецтво життєтворчості особистості.

Варто зазначити, що офіційна статистика щодо кількості волонтерів в Україні не ведеться, однак згідно з даними світового рейтингу благодійності Україна у 2020 році займала 20 місце, тоді як у 2010 році 150 місце з такими показниками: 43% благодійні пожертвування (8% – у 2010 році); 19% волонтерство (5% – у 2010 році); 66% допомога нужденним (28% –

у 2010 році). Отже, варто констатувати факт зростання кількості людей, зокрема і молоді, залучених до волонтерської діяльності [15].

Молодь, що задіяна у волонтерстві, дедалі частіше відчуває, що воно доповнює офіційну освіту, навчаючи навичкам, які необхідні для ринку праці, таких як лідерство, командна робота, вирішення проблем, планування, управління, творчість, спілкування та ведення переговорів. Це насамперед важливо, враховуючи нинішній глобальний економічний спад, де конкуренція за робочі місця постійно зростає. Головна причина цього, на наш погляд, в тому, що сьогодні основна маса молоді і професійно, і організаційно, і психологічно легше адаптується до нових суспільно-економічних відносин і швидше знаходить способи заробляти на життя. Саме ця соціальна група реалізує стратегії активної поведінки в соціально-економічній сфері.

4. Молодіжне підприємництво

Ще одним важливим напрямом підвищення рівня працевлаштування молоді й активізації процесу її самореалізації є підприємництво – економічно вільна інноваційна діяльність, пов'язана з ризиком, відповідальністю й конкурентною боротьбою для досягнення нових результатів, задоволення особистих чи суспільних потреб. Серед найхарактерніших дієвих ознак підприємництва виокремлено: розроблення інновацій, визначення їхньої ефективності та умов практичного впровадження, прийняття на себе ризику та покладання відповідальності для одержання прибутку; володіння ініціативою, самовпевненістю і творчим потенціалом [14].

Молодь може відкривати підприємства, що матимуть різні організаційно-правові форми господарювання: публічне акціонерне товариство, товариство з обмеженою відповідальністю, комунальне підприємство та інші, які регулюються відповідно своїми законодавчими та нормативними актами України та мають свої суб'єкти внутрішнього контролю [1]

Новою і нетрадиційною формою здійснення господарської діяльності поза межами державної фінансової системи може бути діяльність так званих народних підприємств у територіальних громадах в умовах децентралізації [13]. Такий варіант підприємницької діяльності, на нашу думку, може бути доволі цікавим для молоді, оскільки вони зможуть перетворитися в соціальні підприємства, з метою вирішення соціальних проблем у громаді, займаючись працевлаштуванням соціально незахищених верств населення, залученням волонтерів із молоді тощо.

5. Особливості фінансування роботи з молоддю у плані їх професійної самореалізації

Основними джерелами фінансування роботи з молоддю у плані їх професійної самореалізації є державні бюджети, бюджети місцевих органів влади та міжнародні донори. З метою фінансування роботи з молоддю в Україні використовуються переважно державні молодіжні програми, що включають молодіжну політику та деякі види роботи з молоддю. Водночас слід зазначити, що найкраще фінансуються заходи, що проводяться в рамках окремих проєктів, а не постійно діючі програми та установи щодо роботи з молоддю. Це негативно відбивається на стабільності програм та стратегій у галузі молодіжної політики.

Фінансування з боку іноземних донорів зазвичай призначене для конкретних проєктів та розраховане на певний термін. Відсутність фінансової підтримки молодіжних організацій призводить до того, що всі заходи для молоді зазвичай є короткостроковими проєктами, реалізація яких закінчується одночасно з припиненням фінансування з боку міжнародних донорів. У результаті молодіжному сектору характерна висока плинність кадрів – і серед волонтерів, і серед оплачуваних працівників. Ненадійна зайнятість змушує і так дуже нечисленних оплачуваних молодіжних працівників йти з сектору в пошуках стабільнішої роботи. Цей чинник дуже негативно впливає на якість роботи з молоддю.

До найбільших донорів у регіоні належать ЄС, уряд США (USAID), установи ООН (часто займаються реалізацією проєктів, що фінансуються ЄС) та уряди держав-членів ЄС (наприклад, Німеччини та Швеції, які діють як через власні агенції розвитку, так і у межах системи ООН, використовуючи відповідні кошти). В Україні ПРООН надає фінансову й іншу підтримку проєкту «Молодіжний працівник», який проводиться урядом країни.

Висновки

У сучасному світі молодіжна політика спрямована на забезпечення працевлаштування молоді, її особистісну та професійну самореалізацію і є невід'ємною складовою загальнодержавної політики. Таке регулювання має здійснюватися в усіх сферах і способах самореалізації молоді: організаційній, законодавчій, освітній, економічній, психологічній, інформаційній тощо. Результатом проведеного аналізу основними стратегічними завданнями визначимо: моніторинг ринку праці та ринку освітніх послуг, прогнозування пропозиції та потреби в молодих фахівцях, організацію додаткової зайнятості молоді, неформальної освіти, курсів, тренінгів,

активізацію волонтерської діяльності та молодіжного волонтерського руху, сприяння розвитку молодіжного підприємництва, психоло-

гічної адаптації, що в комплексі здійснюватиме важливий вплив і на особистісну, і, зокрема, на професійну самореалізацію молоді.

Список використаних джерел

1. Гавриленко О. С. Нормативна регламентація діяльності суб'єктів внутрішнього контролю підприємств міського транспорту. *Економіка. Фінанси. Право*. 2016. № 9(2). С. 14–21. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/ecfipr_2016_9\(2\)](http://nbuv.gov.ua/UJRN/ecfipr_2016_9(2))
2. Державна цільова соціальна програма "Молодь України" на 2021–2025 роки затверджена постановою Кабінету Міністрів України від 02.06.2021 р. № 579. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/579-2021-%D0%BF#Text>
3. Про волонтерську діяльність : Закон України від 03 липня 2020 р. № 3236. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/3236-17>
4. Про зайнятість населення : Закон України від 30.08.2016 р. № 24. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5067-17>
5. Про основні засади молодіжної політики : Закон України від 27 квітня 2021р. № 1414. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1414-20#Text>
6. Про сприяння соціальному становленню та розвитку молоді в Україні : Закон України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2998-12>
7. Кодекс законів про працю України : Закон України від 20.03.91 № 871-12. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/322-08>
8. Конституція України від 28.06.1996 № 254 к. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/go/254к/96-вр>
9. Про затвердження Порядку укладення договору про стажування студентів закладів вищої освіти та учнів закладів професійної (професійно-технічної) освіти на підприємствах, в установах та організаціях і Типової форми договору про стажування студентів закладів вищої освіти та учнів закладів професійної (професійно-технічної) освіти на підприємствах, в установах та організаціях : Постанова КМУ від 16 січня 2013 року № 20. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/20-2013-%D0%BF#Text>
10. Про затвердження Типового положення про молодіжний центр праці : Постанова Кабінету Міністрів України від 24 січня 2001 р. № 40. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/40-2001-%D0%BF#Text>
11. Про Національну молодіжну стратегію до 2030 року : Указ Президента України від 12.03.21 № 94/2021. URL: <https://www.president.gov.ua/documents/942021-37337>
12. Про підвищення рівня працевлаштування випускників вищих навчальних закладів : Розпорядження КМУ від 27 серпня 2010 р. № 1726-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1726-2010-%D1%80#Text>
13. Ушакова-Кирпач І. М. Підстави функціонування народних підприємств в Україні. *Наукові пошуки у III тисячолітті: соціальний, правовий, економічний та гуманітарний виміри*: збірник матеріалів Міжнародної науково-практичної конференції (22–23 квітня 2016 р.). Кіровоград : КОД, 2016. С. 27–28.
14. Федоров О. В. Формування підприємницької культури дизайнера в умовах приватного вищого навчального закладу : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук : спец. 13.00.04. Черкас. нац. ун-т ім. Б. Хмельницького. Черкаси, 2011. 20 с. URL: http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?C21COM=S&I21DBN=ARD&P21DBN=ARD&S21FMT=fullwebr&S21ALL=%28%3C.%3E%3D%D0%A0%D0%90381951%3C.%3E%29&FT_REQUEST=&FT_PREFIX=&Z21ID=&S21STN=1&S21REF=10&S21CNR=20
15. Caf world giving index 2021. a global pandemic special report. june 2021. URL: https://www.cafonline.org/docs/default-source/about-us-research/cafworldgivingindex2021_report_web2_100621.pdf

References

1. Gavrylenko, O. Ye. (2016). Normatyvna reglamentaciya diyal'nosti sub'yektiv vnutrishn'ogo kontrolyu pidpr'yemstv mis'kogo transport. *Ekonomika. Finansy. Pravo*, 9(2), 14–21. Retrieved from [http://nbuv.gov.ua/UJRN/ecfipr_2016_9\(2\)](http://nbuv.gov.ua/UJRN/ecfipr_2016_9(2)) [in Ukr.].
2. Derzhavna cil'ova social'na programa "Molod` Ukrayiny`" na 2021–2025 roky` zatverdzhena postanovoyu Kabinetu Ministriv Ukrayiny` vid 02.06.2021 r. No 579. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/579-2021-%D0%BF#Text> [in Ukr.].
3. Pro volonters'ku diyal'nist': Zakon Ukrayiny` vid 03 ly`pnya 2020 r. № 3236. Retrieved from <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/3236-17> [in Ukr.].
4. Pro zainiatist naseleennia: Zakon Ukrainy vid 30.08.2016 p. № 24. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5067-17> [in Ukr.].

5. Pro osnovni zasady` molodizhnoyi polity`ky`: Zakon Ukrayiny vid 27 kvitnya 2021 r. № 1414. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1414-20#Text> [in Ukr.].
6. Pro spry`yannya social`nomu stanovlennyu ta rozvy`tku molodi v Ukrayini: Zakon Ukrayiny`. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2998-12> [in Ukr.].
7. Kodeks zakoniv pro pratsiu Ukrainy : Zakon Ukrainy vid 20.03.91 № 871-12. Retrieved from <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/322-08> [in Ukr.].
8. Konstytutsiya Ukrainy vid 28.06.1996 r. № 254 к. Retrieved from <http://zakon.rada.gov.ua/go/254к/96-вр> [in Ukr.].
9. Pro zatverdzhennya Poryadku ukladennya dogovoru pro stazhuvannya studentiv zakladiv vy`shhoyi osvity` ta uchniv zakladiv profesijnoyi (profesijno-texnichnoyi) osvity` na pidpry`yemstvax, v ustanovax ta organizacijax i Ty`povoyi formy` dogovoru pro stazhuvannya studentiv zakladiv vy`shhoyi osvity` ta uchniv zakladiv profesijnoyi (profesijno-texnichnoyi) osvity` na pidpry`yemstvax, v ustanovax ta organizacijax: Postanova KМУ vid 16 sichnya 2013 roku № 20. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/20-2013-%D0%BF#Text> [in Ukr.].
10. Pro zatverdzhennya Ty`povogo polozhennya pro molodizhny`j centr praci : Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy` vid 24 sichnya 2001 r. № 40. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/40-2001-%D0%BF#Text> [in Ukr.].
11. Pro Nacional`nu molodizhnu strategiyu do 2030 roku : Ukaz Prezy`denta Ukrainy` vid 12.03.21 №94/2021. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/579-2021-%D0%BF#Text> <https://www.president.gov.ua/documents/942021-3733> [in Ukr.].
12. Pro pidvy`shhennya rivnya pracevlashtuvannya vy`puskny`kiv vy`shhy`x navchal`ny`x zakladiv: Rozporyadzhennya KМУ vid 27 serpnja 2010 r. № 1726 r. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1726-2010-%D1%80#Text> [in Ukr.].
13. Ushakova-Ky`rpach, I. M. (2016). Pidstavny` funkcionuvannya narodny`x pidpry`yemstv v Ukrayini. *Naukovi poshuky` u III ty`syacholitti: social`ny`j, pravovy`j, ekonomichny`j ta gumanitarny`j vy`miry`*: zbirny`k materialiv Mizhnarodnoyi naukovoprakty`chnoyi konferenciyi (22–23 kvitnya 2016 r.). Kirovograd:«KOD», 27–28 [in Ukr.].
14. Fedorov, O. V. (2011). Formuvannya pidpry`yemny`cz`koyi kul`tury` dy`zajnera v umovax pry`vatnogo vy`shhogo navchal`nogo zakladu. Cherkasy`. Retrieved from http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?C21COM=S&I21DBN=ARD&P21DBN=ARD&S21FMT=fullwebr&S21ALL=%28%3C.%3EI%3D%D0%A0%D0%90381951%3C.%3E%29&FT_REQUEST=&FT_PREFIX=&Z21ID=&S21STN=1&S21REF=10&S21CNR=20 [in Ukr.].
15. Caf world giving index 2021. A global pandemic special report. June 2021. Retrieved from https://www.cafonline.org/docs/default-source/about-us-research/cafworldgivingindex2021_report_web2_100621.pdf

Стаття: надійшла до редакції 05.10.2021

прийнята до друку 23.11.2021

The article: is received 05.10.2021

is accepted 23.11.2021